

УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Стрімке погіршення фінансового стану підприємств за останні роки здебільшого було спричинено проблемами у їх кредитній діяльності та управлінні дебіторською заборгованістю. В контексті нових підходів ведення бізнесу та організації розрахункових операцій за кризових умов набуває актуальності дослідження теоретико-методичних проблем управління дебіторською заборгованістю.

Управління дебіторською заборгованістю безпосередньо впливає на прибутковість підприємства і передбачає розробку дисконтної та кредитної політики щодо малоефективних покупців і визначення шляхів прискорення повернення боргів, а також вибір умов продажу, які забезпечують гарантоване надходження грошових коштів. Воно пов'язане як з економічними, так і з адміністративно-управлінськими інструментами, важелями та методами, які складають основу механізму управління дебіторською заборгованістю.

Механізм управління дебіторською заборгованістю – це комплекс заходів, який передбачає застосування певних методів оптимізації дебіторської заборгованості, прямо чи опосередковано впливаючи на темпи її скорочення або прискорення обіговості.

Критичний аналіз та узагальнення сучасних підходів до управління дебіторською заборгованістю підприємств дозволив розробити модель механізму управління нею (рис. 1).

Щодо основних функцій управління дебіторською заборгованістю підприємств, то ми пропонуємо наступний їх перелік: забезпечення цілісності та фінансової стабільності підприємств; управлінська та регулятивна функції; функція раціоналізації; функція мобілізації та підвищення ефективності загальної діяльності.

Сучасний етап розвитку національної економіки дозволяє застосувати нові форми і методи погашення дебіторської заборгованості – її рефінансування, тобто переведення в інші форми оборотних активів підприємства (грошові активи, цінні папери тощо).

Рефінансування дебіторської заборгованості – це система фінансових операцій, що забезпечують прискорену конвертацію дебіторської заборгованості в грошові активи. Основними його формами, що застосовуються сьогодні, є: факторинг, облік векселів та форфейтинг.

Рисунок 1 – Базова модель механізму управління дебіторською заборгованістю

Сюди слід також включити уступку права вимоги та переведення боргу.

Одним із найбільш ефективних способів скорочення дебіторської заборгованості є операції з факторингу, що полягають у переуступленні банку чи факторинговій компанії права на отримання грошових коштів за платіжними документами. В подальшому борги вже стягує банк чи факторингова компанія. Проте, за здійснення такої операції банк стягує з підприємства – продавця певну комісійну винагороду, яка встановлюється у відсотках до суми платежу. Факторингові операції дадуть змогу підприємству рефінансувати переважну частину дебіторської заборгованості, скоротивши тим самим період фінансового і операційного циклів.

Викладене доводить, що механізм оптимізації дебіторської заборгованості сучасного підприємства повинен бути побудований таким чином, щоб не допустити випадків несплати заборгованостей покупцями, з одного боку, а з іншого – залучити нових покупців. Залучення нових покупців можливе шляхом впровадження знижок, збільшення строків сплати тощо.

Отже, механізм управління є не тільки однією з умов подолання кризових явищ у реальному секторі національної економіки, а й необхідною передумовою успішної діяльності вітчизняних підприємств та їх виходу на міжнародні ринки.